

ZAGADNIENIE PRAWNE

W sprawie obwinionego z art. 96 § 3 k.w. na skutek zażalenia oskarżyciela publicznego na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 12 listopada 2013 roku w przedmiocie umorzenie postępowania

Czy po zmianie art.17§3 kpw od 31 grudnia 2010 roku straże gminne posiadają uprawnienie oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 kw ujawnione w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających?

UZASADNIENIE

Wskazane powyżej zagadnienie prawne wyłoniło się przy rozpoznaniu zażalenia na postanowienie o umorzeniu postępowania po stwierdzeniu w zaskarżonym postanowieniu braku skargi uprawnionego oskarżyciela – straży gminnej – do wniesienia wniosku o ukaranie o wykroczenie z art. 96 § 3 kw ujawnione w toku czynności wyjaśniających.

Orzecznictwo sądów powszechnych w zakresie interpretacji art. 17 § 3 kpw nie jest jednolite. Spotykany jest pogląd, iż na podstawie art. 17 § 3 k.p.w., straż miejska ma przyznany status oskarżyciela publicznego w sprawach, w których ujawniła wykroczenie, działając w obszarze objętym jej ustawowymi zadaniami. Jednakże w odniesieniu do zadań z zakresu kontroli ruchu drogowego (określonych w art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych - Dz. U. Nr 123, poz. 779 ze zm.), ustawowe uprawnienia straży miejskiej dotyczą jedynie osób kierujących pojazdem lub uczestników ruchu, co wynika bezpośrednio z treści art. 129 b ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (*wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 września 2013 roku, II AKo 164/13*), choć w wielu orzeczeniach sądów powszechnych publikowanych w portalach orzeczeń

uprawnienie straży gminnej do wnoszenia wniosków o ukaranie za wykroczenia z art. 96 § 3 kw wobec osób nie będących kierującymi pojazdem bądź uczestnikami ruchu nie jest kwestionowane.

W zakresie interpretacji art. 17 § 3 kpw nie jest również jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 roku (IV KK 237/11) wskazano, iż straż gminna (miejska) do 31 grudnia 2010 r. nie posiadała uprawnień do złożenia wniosku o ukaranie za wykroczenie z art. 97 k.w. w zw. z art. 78 ust. 4 p.r.d. wobec właściciela lub posiadacza pojazdu, który nie wykonał obowiązku wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Cytowane orzeczenie dotyczy jednak stanu prawnego obowiązującego przed wejściem w życie art. 96 § 3 kw i zmiany art. 17 § 3 kpw (31 grudnia 2010 roku).

W obecnie obowiązującym stanie prawnym nadal występują rozbieżności w wykładni wskazanych przepisów.

W wyrokach z dnia 12 grudnia 2013 roku (sygnatury akt III KK 431/13 i III KK 432/13) Sąd Najwyższy zakwestionował uprawnienie straży gminnych do wniesienia wniosku o ukaranie za wykroczenie z art. 96 § 3 kw ujawnione w toku czynności wyjaśniających. Natomiast w wyroku z 27 września 2013 roku (sygn. Akt II KK 217/13) wskazane uprawnienie nie jest kwestionowane. Istnieje zatem poważna rozbieżność orzecznicza wymagająca zasadniczej wykładni.

Niezależnie od powyższego godzi się zauważyć, iż obok przepisu art. 17 § 3 kpw istnieją inne przepisy odnoszące się do kompetencji oskarżycielskich straży gminnych, którymi sądy nie zajmowały się w toku wykładni.

Od 31 lipca 2011 straże gminne posiadają uprawnienie do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenie z art. 96 § 3 kw (*§ 2 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MSWiA z dnia 17 listopada 2003 roku w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. z dnia 8 grudnia 2003 r.)*). Spektrum wykroczeń wskazanych w cytowanym rozporządzeniu wykracza znacznie poza te ujawnione w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego.

Skoro straże gminne posiadają kompetencje w postępowaniu mandatowym, to jest to jedno z postępowań szczególnych w sprawach o wykroczenia i trudno zanegować uprawnienie do wnoszenia wniosków o ukaranie o wykroczenie z art. 96

§ 3 kw ujawnione w toku czynności wyjaśniających (art.17 § 3 kpw), co do którego stosowano tryb mandatowy.

Zgodnie bowiem z art. 99 kpw w razie odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w wyznaczonym terminie grzywny nałożonej mandatem zaocznym, organ, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, występuje do sądu z wnioskiem o ukaranie. We wniosku tym należy zaznaczyć, że obwiniony odmówił przyjęcia mandatu albo nie uiścił grzywny nałożonej mandatem zaocznym, a w miarę możliwości podać także przyczyny odmowy.

W świetle powyższego trudno zatem przyjąć aby uprawnienie oskarżyciela publicznego w sprawie o wykroczenie z art. 96 § 3 kw przysługiwało strażom gminnym jedynie „po wyczerpaniu” trybu mandatowego.

Wobec powyższego sformułowane pytanie prawne znajduje uzasadnienie.

/km/